

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 213/2016
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α2 ΔΙΑΚΟΠΩΝ
Συνεδρίαση της 27^{ης} Ιουλίου 2016

Σύνθεση

Πρόεδρος : Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Στέφανος Δέτσης, Θεόδωρος Ψυχογιός, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Πανταζή, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλαια, Γεώργιος Ανδρέου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευστράτιος Συνοίκης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτης Παππάς, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Θεόδωρος Ράπτης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος : Το έγγραφο με αριθμό Φ. 095/6702/Σ1836/11-5-2016 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας/ΓΔΑΕΕ.

Περίληψη Ερωτήματος : Εάν είναι δυνατή η προβλεπόμενη στο Παράρτημα «Α» της Σύμβασης ΑΩ μερική πίστωση των προγραμμάτων κατηγορίας παραγράφου 16 των Κ.Ο.Α.Ω./96 που εισήχθησαν ή τροποποιήθηκαν στην Σύμβαση με την τροποποίηση Τ-3 και συγκεκριμένα των Α.4, Α.6, Α.10 έως και Α.13. δεδομένου ότι το άρθρο 9.2 του κύριου μέρους της Σύμβασης που δεν τροποποιήθηκε με την εν λόγω τροποποίηση δεν προβλέπει απόδοση μερικών πιστώσεων σε προγράμματα της κατηγορίας αυτής.

*****

Επί του ως άνω Ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ως εξής:

Ιστορικό

Με το υποβαλλόμενο ερώτημα και τα έγγραφα που το συνοδεύουν (τα τελευταία συμπληρωματικά στοιχεία εστάλησαν με το έγγραφο με αριθμό Φ. 095/8638/Σ.2403/15-6-2016) η αρμόδια υπηρεσία εκθέτει τα εξής:

1. Στις 26-10-2001 και στα πλαίσια Διακρατικής Συμφωνίας υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και ΗΠΑ, Σύμβαση Κύριας Προμήθειας (ΣΚΠ) για την προμήθεια κινητήρων αεροσκαφών F-16 από την εταιρεία PrattW εκτιμωμένης ονομαστικής αξίας 307.000.000 δολλαρίων ΗΠΑ.
2. Στις 31-5-2000 (πριν την υπογραφή της ΣΚΠ) υπογράφηκε μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας με την επωνυμία «UNITED TECHNOLOGIES INTERNATIONAL – Pratt and Whitney Military Engines» η με αριθμό 20/2000 Σύμβαση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΣΑΩ) που αφορούσε πέντε (5) προγράμματα, πιστωτικής αξίας 537.250.000 δολαρίων ΗΠΑ υπολογιζόμενη σε ποσοστό 175% επί της εκτιμώμενης αξίας της ΣΚΠ των 307.000.000 δολαρίων. Η ΣΑΩ κατ' άρθρο 4 αυτής ενεργοποιήθηκε στις 26-10-2001 (ημερομηνία υπογραφής της ΣΚΠ) και η διάρκειά της ορίσθηκε δεκαετής, από την ενεργοποίηση, δηλαδή μέχρι 26-10-2011 (άρθρο 4.2) .
3. Η ΣΑΩ , τροποποιήθηκε τρεις φορές εκ των οποίων η τρίτη τροποποίηση (Τ-3) που ενδιαφέρει εν προκειμένω , έλαβε χώρα στις 13-10-2014 εν όψει αγοράς τεσσάρων επιπλέον κινητήρων. Στην Τ-3 προβλέπεται η συνολική αύξηση της πιστωτικής αξίας των ΑΩ, σε 881.767.179 δολάρια ΗΠΑ , λόγω αύξησης της αξίας της ΣΚΠ και χρόνος λήξης η 21-11-2017. Με την τροποποίηση αυτή εισήχθησαν στην ΣΑΩ τέσσερα (4) νέα προγράμματα (Α.10, Α.11, Α.12 και Α.13) και αυξήθηκε η πιστωτική αξία στα υπάρχοντα προγράμματα Α.4 και Α.6 . Τα προγράμματα αυτά στο σύνολό τους εμπίπτουν στη παράγραφο 16 των, από Μάιο 1996, Κατευθυντήριων Οδηγιών (Κ.Ο) για τα ΑΩ , που έχει εκδώσει το ΥΠ.ΕΘ.Α. και αφορούν παροχή υπηρεσιών και υλικών στις ένοπλες δυνάμεις, ενώ τα προγράμματα της αρχικής ΣΑΩ, ανήκαν στις κατηγορίες των

παραγράφων 12 και 13 των Κ.Ο., που αφορούν αγορά ελληνικών αμυντικών προϊόντων και υπηρεσιών, ανάθεση υποκατασκευαστικού έργου σε ελληνικές εταιρείες και παραγωγή νέων ολοκληρωμένων προϊόντων, με μεταφορά τεχνολογίας, τεχνική υποστήριξη, συμμετοχή του προμηθευτή στο κόστος παραγωγής και απορρόφηση απ' αυτόν των νέων υλικών και συστημάτων. Εξ' άλλου, στο Παράρτημα «Α» της Τ-3 προβλέπεται τμηματική πίστωση των ως άνω προγραμμάτων, παρά το ότι εντάσσονται όπως προελέχθη, στη παρ. 16 των Κ.Ο., όπως και στα προϋπάρχοντα για τα οποία προβλέπονταν από τη ΣΑΩ επίσης τμηματική απόδοση των πιστώσεων επειδή όμως ήταν ενταγμένα στις παρ. 12 και 13 των Κ.Ο.

4. Ο Προμηθευτής, για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων ΑΩ κατέθεσε τις με αριθμό 22744/15-2-2008 και 23293/16-12-2011 εγγυητικές επιστολές της Τράπεζας RBS, συνολικού ύψους 52.769.001,77 δολαρίων που αντιστοιχεί σε ποσοστό 10% του συνολικού ανεκτέλεστου προγράμματος (527.690.017,73 δολάρια).

5. Από τα προγράμματα που αφορούν την επίμαχη τρίτη τροποποίηση (Τ-3), συνολικής πιστωτικής αξίας 592.908.736 δολαρίων, έχουν ήδη εκτελεσθεί και αποδοθεί αντίστοιχες πιστώσεις συνολικού ύψους 91.041.988 δολαρίων (24.840.200 για το πρόγραμμα Α.11 και 66.201.788, για το πρόγραμμα Α.12) , όπως προκύπτει από σχετικό πίνακα.

6. Με το από 29-9-2014 Πρακτικό της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων γίνεται αποδεκτό το συγκεκριμένο σχέδιο τροποποίησης, όπως αυτό τελικά είχε υποβληθεί από τον προμηθευτή. Στη συνέχεια με τη με αριθμό 136/29-9-2011 γνωμοδότηση της ΚΓΕΠ γίνεται αποδεκτό το ανωτέρω πρακτικό και υποβάλλεται προς έγκριση στον Υ.ΕΘ.Α.. Τέλος, με την απόφαση με αριθμό πρωτ. Φ. 095/13986/Σ.4045/3-10-2014 του ΥΕΘΑ εγκρίνεται το σχέδιο τροποποίησης και εξουσιοδοτείται ο Δντης της ΓΔΑΕΕ, να την υπογράψει.

7. Με το ΦΕΕ πληρωμής, με αριθμό πρωτ. Φ.095/20-00/29-4-2015 προτάθηκε από τον αρμόδιο φορέα η απόδοση τμηματικής πίστωσης για το πρόγραμμα Α.12, ύψους 15.149.506 δολαρίων , πλην όμως το Γραφείο Προληπτικού Ελέγχου (ΓΠΕ), επισήμανε ότι δεν είναι δυνατή η απόδοση

αυτή, διότι με βάση το άρθρο 9 της ΣΑΩ, δεν προβλέπεται τμηματική απόδοση πιστώσεων, για προγράμματα της παρ. 16 των Κ.Ο..

8. Η υπηρεσία έχει την άποψη ότι η απόδοση των πιστώσεων πρέπει να γίνει τμηματικά, όπως προβλέπεται στο Παράρτημα «Α» της Τ-3, διότι αφ' ενός αυτό αποτελεί συνήθη πρακτική στις συμβάσεις ΑΩ, λόγω του οικονομικού μεγέθους και του χρόνου υλοποίησης των προγραμμάτων και αφετέρου η παραδοχή αυτή αποτελεί ρητή συμφωνία των συμβαλλομένων, παρέκκλιση δε από αυτή, θα δημιουργήσει προβλήματα στην ομαλή υλοποίηση των προγραμμάτων, με σημαντικές επιπτώσεις στην ικανοποίηση των αναγκών των ενόπλων δυνάμεων.

Νομοθετικό Πλαίσιο

9. Στη παρ. 3 του άρθρου 109 του ν. 3978/2011 (Α'137) ορίζεται: «Συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους».

10. Στην παρ 10 του άρθρου 30 του π.δ. 284/1989 (Α'133), όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 19 του πδ 189/1997 (Α'155), ορίζεται:

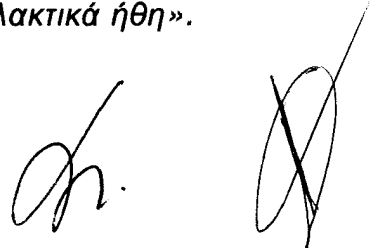
«Για προμήθειες υλικών από το εξωτερικό..... κατατίθεται στη Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών επιπλέον και προσφορά Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων. Η αξιολόγηση και διαπραγμάτευση των προσφορών καθώς και η κατάρτιση της σχετικής σύμβασης για Αντισταθμιστικά Ωφελήματα γίνεται από τη ΓΔΕ/Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων».

11. Στα άρθρα 173, 200 και 288 του ΑΚ (πδ. 456/1984 – Α'164) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 173. Κατά την ερμηνεία της δήλωσης βουλήσεως αναζητείται η αληθινή βούληση χωρίς προσήλωση στις λέξεις.

Άρθρο 200. Οι συμβάσεις ερμηνεύονται όπως απαιτεί η καλή πίστη αφού ληφθούν υπ' όψη και τα συναλλακτικά ήθη.

Άρθρο 288. Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει τη παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπ' όψη και τα συναλλακτικά ήθη».

12. Στη ΣΑΩ με αριθμό 20/2000 συμφωνήθηκαν μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:

«Άρθρο 9.2 Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ μπορεί να ζητήσει πίστωση ενός ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, όταν το υπόψη ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ έχει ολοκληρωθεί. Επιπρόσθετα, ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ μπορεί να ζητήσει μερική πίστωση για ένα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, μόλις κάθε μέρος έχει ολοκληρωθεί μόνο για τα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ των παραγράφων 12 και 13 των ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΑ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ....

Άρθρο 19. 1. Για την καλή εκτέλεση της ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ υποχρεούται να υποβάλλει στο ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία Ενεργοποίησης της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ ανέκκλητη Εγγυητική Επιστολή Τραπέζης, ποσού δέκα τοις εκατό (10%) της ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, η οποία θα καλύπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ. Η Εγγυητική Επιστολή Τραπέζης θα εκδοθεί από μία Τράπεζα η οποία έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα. 2. Σε περίπτωση που η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ αυξηθεί, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 6 της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για να διασφαλίσει ότι το ποσό της Εγγυητικής Επιστολής Τραπέζης θα διατηρηθεί σε επίπεδο ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της εναπομένουσας ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ υπό την παρούσα ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ. Αυτές οι ενέργειες του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ θα πρέπει να ολοκληρωθούν το αργότερο σε τριάντα (30) ημέρες από την Ημερομηνία Ενεργοποίησης της τροποποίησης της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ. 3. Σε περίπτωση που η ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ μειωθεί, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 6 της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, το ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ θα αποστείλει

επιστολή στην εκδούσα τράπεζα, με αντίγραφο αυτής στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, έτσι ώστε η αξία της Εγγυητικής Επιστολής Τραπέζης να μειωθεί σε επίπεδο ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της εναπομένουσας ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ υπό την παρούσα ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ. Αυτές οι επιστολές θα αποσταλούν από το ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ όχι αργότερα από τριάντα (30) από την Ημερομηνία Ενεργοποίησης της τροποποίησης ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ. 4. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ δηλώνει ρητώς ότι πρόθεση του είναι η εκπλήρωση της ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ σε πλήρη συμφωνία με το πνεύμα της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ και όχι η πληρωμή με την μορφή ποινικών, ρητρών. 5. Το ποσό της Εγγυητικής Επιστολής Τραπέζης θα μειώνεται ώστε ανά - πάσα στιγμή. να καλύπτει το 10% της ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ - Το ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ θα εγκρίνει μείωση του ποσού της Εγγυητικής Επιστολής Τραπέζης, ίση με το δέκα τοις εκατό (10%) του ποσού της εκπληρωθείσας ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, με επιστολή προς την εκδούσα τράπεζα και αντίγραφο προς τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, εντός τριάντα (30) ημερών από πίστωση του λογαριασμού Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ. 6. Το ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ θα. αποδεσμεύσει και θα επιστρέψει τη Εγγυητική Επιστολή Τραπέζης στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, όταν εκπληρωθεί η ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ του και η αναλογούσα ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΑΞΙΑ έχει πιστωθεί στην ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, ή, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μερικής εκπλήρωσης της ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, μετά την αφαίρεση του ποσού που εκκρεμεί και οφείλεται, σύμφωνα με τους όρους του Άρθρου 18 της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ. Άρθρο 24. Διαιτησία: 1. Σε ...περίπτωση που επέλθει οποιαδήποτε διαφωνία μεταξύ του ΥΠΕΘΑ/ΓΔΕ και του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ σχετικά με την ερμηνεία της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, τα δικαιώματα, τα καθήκοντα ή τις υποχρεώσεις κάθε ΜΕΡΟΥΣ, ή σχετικά με οποιεσδήποτε ενέργειες,· θέματα ή οτιδήποτε άλλο που θα μπορούσε να προκύψει από την

παρούσα ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, τα ΜΕΡΗ θα συζητήσουν το θέμα καλή τη πίστει και θα επιχειρήσουν να επιλύσουν όσο το δυνατό συντομότερα τις διαφωνίες τους με φιλικό τρόπο.

Άρθρο 25.2. Οποιαδήποτε τροποποίηση ή προσθήκη πρέπει να περιληφθεί στον Πίνακα Αλλαγών / Τροποποιήσεων της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ και θα γίνει αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Άρθρο 29. 4. Στην περίπτωση που υπάρξει κάποια διαφωνία που αφορά τις προβλέψεις της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ, τα άρθρα της παρούσας ΣΥΜΒΑΣΗΣ θα υπερισχύσουν των Παραρτημάτων και τα Παραρτήματα θα υπερισχύσουν των Προσθηκών».

13. Στο Παράρτημα «Α» της 3^{ης} Τροποποίησης της ΣΑΩ προβλέπονται τα εξής:

Προβλέψεις Πίστωσης Προγραμμάτων Α.4-Α.6-Α.10-Α.11-Α.12-Α.13

Πρόγραμμα Προβλέψεις Πίστωσης

A.4 Απόδοση 30% με την υπογραφή του SOW 50% τμηματικά με την ολοκλήρωση προσδιορισμένων σταδίων του προγράμματος και 20% με την τελική αποδοχή.

A.6 Σταδιακή απόδοση πιστώσεων κατ' αναλογία με την αξία του εκάστοτε παραδιδόμενου εξοπλισμού.

A.10 Τμηματικά με την παραλαβή των αντίστοιχων ανταλλακτικών.

A.11 Απόδοση του 50% με την υπογραφή της τροποποίησης Νο 3 και 50% με την ειδοποίηση της Π.Α. για την ετοιμότητα αποστολής τους από την εταιρεία.

A.12 Απόδοση 60% της (πιστωτικής) αξίας επισκευής με την αποστολή της αντίστοιχης βαθμίδας και 40% με την ειδοποίηση από την εταιρεία για την ετοιμότητα επιστροφής της.

A.13 Τμηματικά με 30% με την υπογραφή του SOW, 25% με την παράδοση εξοπλισμού, 40% με την υλοποίηση σταδίων του προγράμματος και 5% με την τελική αποδοχή.

14. Στις από Μάιο 1996, Κατευθυντήριες Οδηγίες (Κ.Ο.) που έχουν εκδοθεί από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, για τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα (Α.Ω.), ορίζονται, μεταξύ άλλων και τα εξής:

«Παρ. 1 . 1. **ΕΙΣΑΓΩΓΗ** Κάθε υποψήφιος προμηθευτής αμυντικού υλικού για τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) υποχρεούται με βάση το Προεδρικό Διάταγμα 284/89, περί προμηθειών των ΕΔ, να συμπεριλάβει στο πακέτο των προσφορών του και προσφορά Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ). Η προσφορά για τα ΑΩ θα πρέπει να συνταχθεί με βάση τις οδηγίες που αναλυτικά αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Επίσης για την σύνταξη της προσφοράς ΑΩ θα πρέπει να συμπληρωθούν η συνοπτική Δήλωση - Προσφορά του παραρτήματος Α και οι πίνακες του παραρτήματος Β.

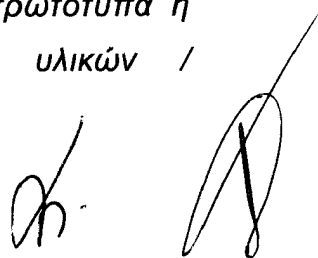
2 ΣΚΟΠΟΣ Σκοπός των Κατευθυντηρίων Οδηγιών (Κ.Ο.) για τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα είναι να γνωστοποιήσει τις απαιτήσεις και επιδιώξεις του Υπουργείου Εθνικής Αμυνας (ΥΕΘΑ) στον τομέα των ΑΩ και να καθορίσει το πλαίσιο στο οποίο θα βασίζονται οι υποψήφιοι προμηθευτές αμυντικού υλικού για την σύνταξη των προσφορών ΑΩ, που θα αποτελέσει την βάση για την κατάρτιση της Σύμβασης ΑΩ με τον ανάδοχο προμηθευτή.

3 ΕΝΝΟΙΑ ΑΩ Αντισταθμιστικά Ωφελήματα είναι το σύνολο των ανταποδοτικών πράξεων που πραγματοποιούνται από τον προμηθευτή σαν αντιστάθμισμα μιας συγκεκριμένης προμηθείας των ΕΔ σύμφωνα με την πολιτική του ΥΕΘΑ επί των ΑΩ.

4 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΩ Βασική επιδίωξη του ΥΕΘΑ στον τομέα των ΑΩ είναι η υποβοήθηση της Αμυντικής Βιομηχανίας και η ανάπτυξη / ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα που συμβάλλουν στην αναβάθμιση της τεχνολογικής / παραγωγικής υποδομής της χώρας.

Παρ. 11. Μία συναλλαγή ΑΩ θεωρείται αποδεκτή και πιστώνεται στον λογαριασμό του Προμηθευτή έναντι της υποχρέωσης του σε ΑΩ για τη συγκεκριμένη προμήθεια, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις των παρ. 12 έως και 17 καθώς και τα ακόλουθα γενικά κριτήρια α....β...γ....δ. έχει ολοκληρωθεί και έχουν προσκομισθεί στο ΥΕΘΑ /ΓΔΕ/ΔΑΩ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά , όπως αυτά ορίζονται στη παρ. 18.

Παρ. 18 . α. Η πίστωση συναλλαγών Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων πραγματοποιείται αφού προηγουμένως ο Προμηθευτής υποβάλλει στο ΥΕΘΑ/ΓΔΕ/ΔΑΩ για έλεγχο τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά. Κατά περίπτωση απαιτούνται τα ακόλουθα πρωτότυπα ή επικυρωμένα αρμοδίως δικαιολογητικά....(5)Για παροχή υλικών /

υπηρεσιών στις ΕΔ. α...β. Έγγραφα του αρμοδίου οργάνου των ΕΔ με τα οποία αποδεικνύεται η οριστική παραλαβή και αποδοχή των υλικών/ υπηρεσιών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην σύμβαση ΑΩ.

Παρ. 21 . α. Ο προμηθευτής, σαν εγγύηση για την πιστή εκτέλεση των υποχρεώσεων του σε ΑΩ, θα πρέπει να καταθέσει στο ΥΕΘΑ/ΓΔΕ/ΔΑΩ κατά την υπογραφή της σύμβασης Προμήθειας, αμετάκλητη εγγυητική επιστολή από τράπεζα που έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα (κατά προτίμηση τη Γενική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, Πανεπιστημίου 9 102 29 Αθήνα, τηλ. 3250301-9, fax 3222271), ύψους τουλάχιστον 10% της συνολικής πιστωτικής αξίας των ΑΩ, που καλύπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών. β. Η εγγυητική επιστολή θα μειώνεται προοδευτικά κατά το ποσοστό των ΑΩ που υλοποιεί ο προμηθευτής.

Παρ. 26. α...β. Η Σύμβαση ΑΩ συντάσσεται με βάση τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα ΑΩ και τυχόν άλλους σχετικούς με τα ΑΩ όρους που είχαν περιληφθεί στην διακήρυξη.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση μεταξύ των μελών, επί της ερμηνείας των προπαρατεθεισών διατάξεων, διατυπώθηκαν δύο (2) γνώμες:

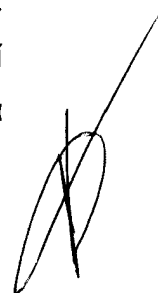
Α. Η γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιό, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ευστράτιο Συνοίκη, Ευαγγελία Σκαλτσά και Παναγιώτη Πατπά, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 8), δέχθηκε τα εξής: Η τμηματική απόδοση πιστώσεων σε προγράμματα που είναι ενταγμένα στην κατηγορία της παραγράφου 16 των Κατευθυντήριων Οδηγιών, όπως προβλέπεται στο Παράρτημα «Α» της 3^{ης} τροποποίησης, της επίμαχης ΣΑΩ, δεν είναι επιτρεπτή, διότι εν προκειμένω υπερισχύει και έχει εφαρμογή ο όρος 9.2 της αρχικής ΣΑΩ, με βάση τον οποίο, τμηματική απόδοση πιστώσεων επιτρέπεται μόνο στα προγράμματα που εντάσσονται στις κατηγορίες των παραγράφων 12 και 13 των Κ.Ο.. Ο όρος αυτός υπερισχύει κάθε μεταγενέστερου, που διατυπώνεται σε παράρτημα, σύμφωνα με τη σαφή πρόβλεψη του όρου 29.4 της ΣΑΩ, που προβλέπει ότι οι όροι του κύριου μέρους της σύμβασης, υπερισχύουν των παραρτημάτων.

B. Η γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος, Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ και τους Στέφανο Δέτση, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Γεώργιο Ανδρέου και Δημήτριο Μακαρονίδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί 7), με την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Θεόδωρος Ράπτης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), δέχθηκε τα εξής:

15. Οι συμβάσεις ΑΩ, δεν ρυθμίζονται κατά περιεχόμενο από τις διατάξεις του π.δ. 284/1989, αλλά από τις εκδοθείσες τον Μάιο του 1996 για το σκοπό αυτό, κατευθυντήριες οδηγίες που εφαρμόζονται ομοιόμορφα από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ.ΕΘ.Α. και δημιουργούν έτσι μία διοικητική πρακτική στον τομέα των ΑΩ, η οποία δεσμεύει τη διοίκηση να αντιμετωπίζει με τον ίδιο τρόπο όμοιες περιπτώσεις, εκτός αν αποχρώντες λόγοι δημοσίου συμφέροντος δικαιολογούν την απόκλιση (ΝΣΚ 197/2003) . Η Σύμβαση ΑΩ είναι μία τυπική συμφωνία του αντισταθμιστικού εμπορίου , όπου ο πωλητής αναλαμβάνει παράλληλα την υποχρέωση είτε να συμπληρώσει τα πωλούμενα προϊόντα με τμήματα που θα παραχθούν στη χώρα του αγοραστή (συμπαραγωγή) , είτε να πραγματοποιήσει σειρά υπηρεσιών, προς συζήτηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. (ΝΣΚ 93/2008). Με βάση τον σκοπό αυτό, στον οποίο αποβλέπουν οι συμβάσεις ΑΩ, πρέπει να ερμηνεύονται, κατά το Ελληνικό Δίκαιο, σε συνδυασμό με τα άρθρα 173, 200 και 288 του ΑΚ (ΝΣΚ 171/2010) που εφαρμόζονται και στις διοικητικές συμβάσεις, καθότι αποδίδουν γενική αρχή του δικαίου (ΣτΕ 413/2007, ΝΣΚ 345/2003).

16. Για την ερμηνεία της σύμβασης σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αρχές, θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη με την, κατά περίπτωση, ανάλογη βαρύτητα, τα συμφέροντα των συμβαλλομένων μερών και κυρίως εκείνου από αυτά, το οποίο αποβλέπει να προστατεύσει ο ερμηνευόμενος όρος , η φύση της σύμβασης, οι διαπραγματεύσεις που είχαν προηγηθεί, η προηγούμενη συμπεριφορά των μερών και πως η σχετική δήλωση του ενός μέρους αναμένονταν να εκληφθεί από το άλλο μέρος, στο πλαίσιο των αρχών της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (ΑΠ 416/1993, 683/2010, 220/2016).

17. Στη προκειμένη περίπτωση στο άρθρο 9.2 της αρχικής ΣΑΩ, συμφωνήθηκε η τμηματική απόδοση των πιστώσεων, για τα προγράμματα που είχαν ενταχθεί στις παρ. 12 και 13 των Κ.Ο. Με την επίμαχη 3^η τροποποίηση και ειδικότερα

στο Παράρτημα «Α» αυτής, συμφωνήθηκε ότι στα νέα προγράμματα, που είχαν ενταχθεί στη παράγραφο 16 των Κ.Ο. η απόδοση των πιστώσεων θα γινόταν και πάλι τμηματικά. Για τα προγράμματα που προϋπήρχαν της τροποποίησης αυτής αλλά εντάχθηκαν σ' αυτή λόγω αύξησης της αξίας τους (Α.4 και Α.6), είχε ήδη συμφωνηθεί με την 2^η τροποποίηση η τμηματική απόδοση ενώ σε δύο από τα νέα προγράμματα (Α.11 και Α.12), η υπηρεσία είχε ήδη προβεί σε τμηματική απόδοση πιστώσεων, δηλώνοντας έτσι τη βούληση της να αποδεχθεί τον τρόπο αυτό απόδοσης των πιστώσεων ως συμβατική της υποχρέωση και δημιουργώντας στον προμηθευτή την εύλογη πεποίθηση για την υιοθέτηση αυτής της πρακτικής ως απόρροια της σύμβασης. Σημειώνεται ότι η επίμαχη τροποποίηση, όπως και κάθε τροποποίηση αποτελεί σύμφωνα με τις Κ.Ο. αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης Α.Ω.

18. Εν όψει των παραπάνω, η διάταξη του άρθρου 29.4 της ΣΑΩ που προβλέπει ότι σε περίπτωση διαφωνίας οι όροι της σύμβασης θα υπερισχύουν των παραρτημάτων και αυτοί των παραρτημάτων, των προσθηκών, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις παραρτημάτων που ανήκουν στην ίδια τη σύμβαση ΑΩ και όχι σε παραρτήματα που ανήκουν σε τροποποίηση της, που αφορά μάλιστα ένταξη και νέων προγραμμάτων, διότι στη περίπτωση αυτή, η τροποποίηση ναι μεν αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αρχικής σύμβασης ΑΩ, πλην όμως, ενέχει και αυτοτελή χαρακτήρα, όσον αφορά τα νέα προγράμματα, με αποτέλεσμα οι ρυθμίσεις γι' αυτά να είναι εφαρμοστέες ως ειδικές και αποκλειστικές, λαμβανομένου υπόψη βεβαίως και του έντονου δημόσιου συμφέροντος, που εξυπηρετείται από τη συνέχιση και έγκαιρη ολοκλήρωση της ΣΑΩ.

19. Κατά συνέπεια αυτών, σύμφωνα με τη ανωτέρω γνώμη, η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο Παράρτημα «Α», το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της τρίτης τροποποίησης της ΣΑΩ με αριθμό 20/2000, στο οποίο προβλέπεται η τμηματική απόδοση των πιστώσεων για τα προγράμματα που αναφέρονται σ' αυτό, σε συνδυασμό με το βασικό όρο 9.2 της ΣΑΩ, είναι ότι, η αληθής βούληση των συμβαλλομένων μερών ήταν στα προγράμματα αυτά που είναι ενταγμένα στη παρ. 16 της Κ.Ο. να αποδοθούν οι πιστώσεις τμηματικά, όπως αναλυτικά αναφέρονται και τούτο δεν έρχεται σε αντίθεση με το βασικό όρο της ΣΑΩ, για τμηματική απόδοση πιστώσεων στα προγράμματα που είναι

ενταγμένα στις παρ. 12 και 13 της Κ.Ο., διότι ο όρος της τροποποίησης είναι ειδικός και δεν έρχεται σε αντίφαση με τον γενικό όρο 9.2 της ΣΑΩ.

Απάντηση.

20. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α2 Διακοπών) γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι δεν είναι δυνατή η προβλεπόμενη στο Παράρτημα «Α» της 3^{ης} τροποποίησης της με αριθμό 20/2000 ΣΑΩ, μερική πίστωση των προγραμμάτων κατηγορίας της παραγράφου 16 των Κ.Ο.Α.Ω./1996, δεδομένου ότι ο όρος 9.2 του κύριου μέρους της Σύμβασης υπερισχύει του όρου του Παραρτήματος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 28 -7-2016

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Θεόδωρος Ράπτης
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.